

รายงาน

สรุปบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่มีการบริหารจัดการที่ดี

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ภายใต้โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับเงินรางวัลจูงใจ
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โดย สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สารบัญ

P1 คำนำ

P2 สารบัญ

P4 ส่วนที่ 1 บทนำ : ข้อมูลพื้นฐาน

P4 1. ความเป็นมา

P6 2. วัตถุประสงค์

P6 3. เป้าหมายโครงการ

P7 4. ขอบเขตการดำเนินงาน

P8 5. กรอบการดำเนินงาน

P29 ส่วนที่ 2 สรุปบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

2.1 ประเภทดีเลิศ

P30 • โครงการยะลาแฮคคะตอน Yala Hackathon

โดย เทศบาลนครยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

P46 • ศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการภัยพิบัติ และสาธารณภัย

โดย เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

P62 • กาฬสินธุ์เมืองแห่งการเรียนรู้สู่คนอายุยืนด้วยโมเดลชุมชนกรุณา

โดย เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ประเภทโดดเด่น

(องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่: องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง)

P79 • ระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่

โดย เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

P98 • โครงการเยาวชนพันธุ์ดี พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

โดย เทศบาลเมืองสุโขทัย-โก-ลก อำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส

P112 • โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบรักษาความปลอดภัยเมือง (Safety Zone)

โดย เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

2.3 ประเภทโดดเด่น (เทศบาลตำบล)

P133 • นวัตกรรมพัฒนาต้นแบบการจัดทำระบบติดตามควบคุมประสิทธิภาพการบริหารน้ำประปาดื่มได้อัจฉริยะ (IOT) แบบดิจิทัล ออนไลน์

โดย เทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

P152 • นวัตกรรม ร่วมรักษ์ผืนป่า แก้ปัญหาที่ดิน อินทนนท์ครบครันเดียวกัน “Inthanon Smart living”

โดย เทศบาลตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

P167 • โครงการพัฒนาเมืองรอบด้านด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ภายใต้แนวคิดบ้านกลางเมืองอัจฉริยะ

โดย เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

2.2 ประเภทโดดเด่น

(องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่: องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง)

ระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

อาจารย์ประพัฒน์พงศ์ ปรีชา⁷

อาจารย์จุฑาลักษณ์ แสนโท⁸

ส่วนที่ 1 โครงการนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เพื่อนมีความสุข ห้องเรียนมีความสุข ครอบครัวมีความสุข และสังคมมีความสุข เป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมอีกประการหนึ่ง
2. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรสาธารณสุข ครู และพ่อแม่ผู้ปกครอง
3. เพื่อให้ครู และผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเรียนและปัญหาสุขภาพจิตในเด็กและวัยรุ่น สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตแก่เด็กวัยเรียนและมีทักษะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่พบในเบื้องต้น
4. เพื่อให้ครู สามารถคัดกรองโรคทางจิตเวชเด็กและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับเด็กที่มีปัญหาการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง
5. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลส่งต่อและส่งกลับเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาการเรียนระหว่างโรงเรียนกับโรงพยาบาลที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
6. เพื่อพัฒนากลุ่มเครือข่ายครู และผู้ปกครองที่ยั่งยืน

⁷ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

⁸ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนสังคมและสิ่งแวดล้อม คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

สภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่

เทศบาลนครขอนแก่น มีแนวคิดและนโยบายการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารเทศบาล ด้วย **“ศรัทธาในภาคประชาชน เชื่อมมั่นในพลังท้องถิ่น เชื่อมโยงสู่สากล”** เทศบาลนครขอนแก่นได้พัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยการวางรากฐานของการพัฒนาเมืองสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ก่อเกิดศักยภาพที่โดดเด่นในการเป็นศูนย์กลางทางด้านต่างๆ ในระดับภูมิภาคมาโดยตลอด ทั้งด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านการคมนาคมขนส่งและด้านการท่องเที่ยว รวมถึงเป็นนครแห่งศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการประเมินผลการปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2566 มีผลคะแนนรวมการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ร้อยละ 89.36 คะแนนรวมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ร้อยละ 95.21 และคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะ ร้อยละ 100 โดยเทศบาลให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจคืนกลับสู่ภาคประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างสรรค์พลังชุมชนท้องถิ่นอย่าง **ไม่หยุดนิ่ง สร้างจิตสำนึกของคนในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าของเมืองร่วมกันในบริบทต่างๆ** อาทิ การดูแลการจัดการสาธารณูปโภค สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ การมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน พัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ การประยุกต์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยผ่านกิจกรรมโครงการต่างๆ ซึ่งการพัฒนาเมืองยุคใหม่จะมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบทั้งทางบวกและลบต่อเศรษฐกิจและสังคมเมืองขอนแก่น ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดต่างๆ ส่งผลกระทบต่อบุคคลและชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเตรียมความพร้อมของเทศบาลนครขอนแก่น คือ การเตรียมคนและชุมชนท้องถิ่นควบคู่ไปกับการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและระบบต่างๆ ให้เทศบาลนครขอนแก่นเท่าทันและทัดเทียมกับการเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญที่สุดอีกครั้งของประเทศ **ด้วยความเอื้ออาทรและการแบ่งปันมากกว่าการแข่งขัน เพื่อความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อันจะนำพาไปสู่สังคมแห่งความสุขเป็นเป้าหมายสำคัญ** จึงกำหนดนโยบายภายใต้หน้าที่และอำนาจของเทศบาลนครขอนแก่นตลอดจนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยวิสัยทัศน์ **“พัฒนาเมืองสู่สากล สร้างสังคมแห่งความสุข”**

สภาพปัญหาเริ่มต้นและความต้องการของประชาชน

ปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น คือปัญหาพัฒนาการเด็กไทย ซึ่งเกิดจากพื้นฐานครอบครัวสภาพสังคม สื่อโซเชียลมีเดีย (อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ) และสุขภาพจิตของเด็ก ทำให้เด็กไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร จนสื่อโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทและแทรกซึมในชีวิตประจำวันได้มากกว่าหากใช้อย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการได้ โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้และการเข้าสังคม มีนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนในรูปแบบชั้นเรียนร่วมกับเพื่อนได้ เป็นเด็กพิเศษ มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการจัดการศึกษา สุขภาพจิตและสุขภาพทางกายย่ำแย่ ซึ่งไม่เพียงแสดงอาการช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิตเด็กและเยาวชน แต่ยังมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบต่อเนื่องตลอดชีวิต ทำให้มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาอารมณ์และพฤติกรรมตามมา ซึ่งมักแสดงออกเป็นปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่น ทั้งกรณี ตั้งครรภ์วัยรุ่น ยาเสพติด พฤติกรรมเเกร่ ก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้น ประสิทธิภาพการเรียนรู้ลดลง เสี่ยงจะหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้น ท้ายที่สุดแล้วอาจบั่นทอนความฝันและเป้าหมายในระยะยาว ซึ่งปัจจุบันเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ยังเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพจิต

กระบวนการของนวัตกรรม

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ โดยเทศบาลนครขอนแก่น ดังต่อไปนี้

1. ประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยการทำงานร่วมกันระหว่าง ครู-หมอ-พ่อแม่ ดังภาพ

แผนภาพ

ขั้นตอนการดำเนินการนวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่

- 1) เทศบาลนครขอนแก่น ดำเนินการจัดอบรมให้กับครูทุกคนและทุกระดับชั้นในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
- 2) ครูประจำชั้น ในโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ดำเนินการคัดกรองนักเรียนทุกคน โดยใช้ Application Care ร่วมกับออกเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน รายงานผลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาผู้บริหารทราบและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งออกติดตามประเมินผล
- 3) หมอ โดยทีมแพทย์จากโรงพยาบาลขอนแก่นและสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลงพื้นที่โรงเรียนและดูผลการคัดกรอง จาก Application Care พร้อมทั้งขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กในขณะที่เด็กอยู่ที่บ้าน ดำเนินการทดสอบและส่งต่อเข้าสู่ระบบการรักษาที่โรงพยาบาล รวมถึงมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
- 4) พ่อแม่ผู้ปกครอง ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา พบหมอที่โรงเรียนเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงรับคำแนะนำในการปรับพฤติกรรมเด็กและเข้าสู่ระบบการดูแลรักษา ที่โรงพยาบาลตามนัดต่อไป

2. อบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูชั้นทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นการอบรมให้ความรู้ในการสังเกตพฤติกรรม การคัดกรอง และการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียนเมื่อพบว่ามีความเสี่ยงและมีปัญหาในการจัดอบรมให้กับครูทุกคน ทุกระดับชั้น เนื่องจากครูทุกคนจะได้รับความรู้ แนวทางในการปฏิบัติในการสังเกตเด็ก การดูแลเด็กและการปรับพฤติกรรมเด็ก เนื่องจากเด็กแต่ละคนในหนึ่งวันต้องอยู่ในโรงเรียน เข้าเรียนในชั้นเรียนได้พบครูแต่ละรายวิชาวันละ 6-7 ชั่วโมง ดังนั้น ครูทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีแนวทางในการปฏิบัติกับเด็กอย่างถูกต้องในการสังเกตเด็ก การดูแลเด็กและการปรับพฤติกรรมเด็ก เข้าใจเด็กและสามารถดูแลเด็กได้อย่างถูกต้องถูกวิธีให้มีอาการดีขึ้น รวมถึงครูต้องทำความเข้าใจกับเพื่อนในชั้นเรียน ให้เข้าใจเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาด้วย เช่น ไม่ล้อเลียนเพื่อน ไม่บูลลี่เพื่อนและไม่แกล้งเพื่อน เป็นต้น รวมถึงการทดลองใช้ระบบ Application Care เพื่อดำเนินการคัดกรองในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา

3. ดำเนินการคัดกรองเด็กนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยผ่านระบบ Application Care เพื่อนำเด็กเข้าสู่ระบบดูแลช่วยเหลือดังภาพ

แผนภาพ

การคัดกรองผ่านระบบ Application Care

4. เยี่ยมบ้านเด็กชั้นประถมศึกษาที่ผ่านการคัดกรองแล้ว เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

5. นำทีมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญลงพื้นที่โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยครูประจำชั้นนัดผู้ปกครองของเด็กที่คัดกรองผ่าน Application Care พบว่าเสี่ยงและมีปัญหา โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทำการคัดกรองซ้ำ โดยการขอข้อมูลเพิ่มเติมจากครูประจำชั้นและผู้ปกครอง รวมถึงทำการประเมินเด็กเพิ่มเติมเพื่อวินิจฉัยและเข้าสู่ระบบการดูแลรักษาต่อไป

6. ตั้งกลุ่มไลน์แต่ละโรงเรียน โดยมีครูประจำชั้นเด็กกลุ่มเสี่ยงของโรงเรียนนั้นๆ และครูประจำชั้นสามารถถามข้อสงสัย วิธีการดูแล ผ่านกลุ่มไลน์ โดยครูประจำชั้นของเด็กประสานข้อมูลจากผู้ปกครองเพื่อขอคำแนะนำจากหมอ และมีการนัดตรวจ/ทดสอบ/วัด IQ/และอื่นๆ ผ่านทางช่องทางไลน์กลุ่มได้โดยไม่ต้องมาพบแพทย์ หรือถ้ามีความจำเป็นต้องพบหมอ ก็สามารถนัดวัน เวลา ทางช่องทางนี้ได้ และหมอสามารถขอข้อมูลครูและผู้ปกครองผ่านทางช่องทางไลน์กลุ่มนี้ได้ทันทีที่ต้องการ

7. สร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อจัดตั้งกลุ่มเครือข่าย จัดให้มีกิจกรรมพบปะพูดคุยกันถึงปัญหาต่างๆ ในการดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดกระบวนการกลุ่มช่วยเหลือกันและพัฒนาทักษะการดูแลเด็กที่ยั่งยืนต่อไป

8. สรุปผลการดำเนินงานและวางแผนการดำเนินงานในปีถัดไป

นอกจากนี้ ทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ได้ดำเนินการในวันประชุมผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน โดยโรงเรียนได้เชิญแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้กับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจวิธีสังเกตพฤติกรรมเด็กและสามารถช่วยปรับพฤติกรรมในขณะที่ได้ก้อยู่ที่บ้าน เพื่อเป็นอีกแนวทางที่จะสามารถช่วยให้เด็กหาย และมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นเป็นปกติได้ เมื่อนำผลการคัดกรองเด็ก ในปี 2563-2566 มาเปรียบเทียบกับ 2 ปีการศึกษาพบว่ามีความเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายผลไปในทุกระดับชั้น

ความเป็นนวัตกรรม

นวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ โดยเทศบาลนครขอนแก่น มีการดำเนินงานสิ่งใหม่ที่น่าสนใจนำมาประยุกต์และนำไปใช้ต่อในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน กล่าวคือ

ประการ (1) เป็นการพัฒนานวัตกรรมที่ผสมผสานเพื่อพัฒนาระหว่างระบบ School Health HERO เป็นระบบที่ถูกออกแบบให้ใช้งานในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มาเป็น Application Care ที่พัฒนาโดยเทศบาลนครขอนแก่นที่สามารถใช้งานได้ตามสภาพปัญหาของพื้นที่ และจดลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

นอกจากนี้รูปแบบของนวัตกรรม เป็นนวัตกรรมที่นำระบบเทคโนโลยี/เครื่องมือใหม่มาผสมผสานการพัฒนา ซึ่งเดิมการคัดกรองนักเรียนผ่าน Application HERO ของกรมสุขภาพจิต ทราบโรคและอาการที่พบในเด็ก พบอุปสรรคและปัญหาในการดึงข้อมูลมาใช้ และเทศบาลนครขอนแก่น จัดทำโปรแกรมขึ้นใหม่ ใช้การคัดกรองนักเรียน ผ่าน Application Care ที่นอกจากจะทราบโรคและอาการที่เกิดกับเด็กแล้ว ยังสามารถทราบถึงการรักษาต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่อง และเกิดจากสาเหตุใด หรือถ้าหากยังไม่เข้าสู่ระบบการดูแลรักษา เกิดจากสาเหตุใด ดังภาพ

แผนภาพ

การพัฒนานวัตกรรมที่ผสมผสานเพื่อพัฒนา

การพัฒนานวัตกรรมมาผสมผสานเพื่อพัฒนา มีการเปรียบเทียบ ดังนี้

ที่	Application HERO	Application Care
1	คัดกรองในห้วงเวลาที่จำกัด	คัดกรองได้ตลอดเวลา ตลอดปีการศึกษา
2	- การเข้าระบบมีความยุ่งยาก ต้องเข้าผ่านอีเมลล์ของแต่ละคน - ข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน - ครูต้องกรอกรายละเอียดทีละคน ก่อนดำเนินการคัดกรอง	- ง่ายต่อการใช้งาน - ดึงข้อมูลนักเรียนจากระบบ LEC (ฐานข้อมูลนักเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
3	บางข้อไม่เข้ากับบริบทของเทศบาล	เข้ากับบริบทของท้องถิ่น
4	ไม่มีระบบการช่วยเหลือติดตาม	มีระบบการช่วยเหลือติดตาม

ประการ (2) ความโดดเด่นของนวัตกรรม การคัดกรองด้วย Application Care เป็นเครื่องมือขั้นต้นที่จะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนได้รับโอกาสปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม สุขภาพ และพัฒนาตนเอง โดยความร่วมมือของ ครู หมอ พ่อแม่ผู้ปกครอง ด้วยการช่วยคัดกรองเด็กทุกคนทุกระดับชั้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และทราบผลการคัดกรองทันที ซึ่งมีทีมแพทย์เข้าพบเด็กกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาที่โรงเรียน โดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องนำเด็กไปตรวจซ้ำที่โรงพยาบาล เมื่อแพทย์คัดกรองซ้ำที่โรงเรียนแล้วพบว่า เด็กอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา สามารถนำเข้าสู่ระบบการดูแลรักษาทันทีดังภาพ

แผนภาพ

ระบบ นวัตกรรม Application Care

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

นวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ โดยเทศบาลนครขอนแก่น ส่งผลให้เกิด “ระบบการบริหารจัดการด้านเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนที่เข้าไม่ถึงการบริการ” เปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ กล่าวคือ

1. **ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มเป้าหมายของโครงการ** เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เพื่อนมีความสุข ห้องเรียนมีความสุข ครอบครัวมีความสุข และสังคมมีความสุข พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาล ถ้าหากมีความจำเป็นต้องมาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลเพื่อคัดกรองและประเมินซ้ำ ผู้ปกครองสามารถมอบอำนาจให้ครูประจำชั้นพามาได้ ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่มีเวลา เป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมอีกประการหนึ่ง
2. **ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นต่อบุคลากร** ครูสามารถคัดกรองโรคทางจิตเวชเด็กและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับเด็กที่มีปัญหาการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง กลุ่มเครือข่ายครู และผู้ปกครองมีความเข้มแข็งเพื่อพัฒนาระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรสาธารณสุข ครู และพ่อแม่ผู้ปกครองสำหรับนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นอย่างต่อเนื่องได้
3. **ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นต่อบริบทชุมชน** ได้ระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรสาธารณสุข ครู และพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึงเด็กที่เสี่ยงและมีปัญหาที่ได้รับการดูแล จะมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ทำให้คนในชุมชน คนรอบข้างและคนในครอบครัว อยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและมีความสุข อีกทั้งครู และผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการเรียนและปัญหาสุขภาพจิต ในเด็กและวัยรุ่น สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตแก่เด็กวัยเรียนและมีทักษะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่พบในเบื้องต้นพัฒนาระบบการดูแลส่งต่อและส่งกลับเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาการเรียนระหว่างโรงเรียนกับโรงพยาบาลที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และพัฒนากลุ่มเครือข่ายครูและผู้ปกครองที่ยั่งยืน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

นวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ โดยเทศบาลนครขอนแก่น สามารถอธิบายปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จได้ ดังนี้

1. เทศบาลนครขอนแก่นมีการกำหนดแผนพัฒนาของท้องถิ่น ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน วิธีการสิ่งใหม่ที่น่าสนใจมาประยุกต์ใช้ การคัดกรองนักเรียน ผ่าน Application Care เพิ่มฟังก์ชันกึ่ง สาเหตุของการรักษาไม่ต่อเนื่องและสาเหตุที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบการดูแลรักษา เพื่อวางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหานำเด็กเข้าสู่ระบบการรักษาให้ทันทั่วถึง ผ่าน Application Care ทำให้ทราบผลการคัดกรองและนำเด็กเข้าสู่ระบบการดูแลรักษา เกิดผลลัพธ์คือเด็กที่เข้าสู่ระบบการดูแลรักษามีอาการและพฤติกรรมที่ดีขึ้น และบางส่วนยังต้องปรับพฤติกรรมและกินยาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากครูประจำชั้นและผู้ปกครอง และในส่วนที่เกิดจากสาเหตุของการรักษาไม่ต่อเนื่องและไม่เข้าสู่ระบบการรักษา ผู้เกี่ยวข้องนำสาเหตุที่เกิดขึ้นมาวางแผน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวการนำนวัตกรรมอื่นๆ ไปใช้ต่อไปในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน นำสาเหตุของการไม่ได้รับการรักษาต่อเนื่องและสาเหตุของการไม่เข้าสู่ระบบการดูแลรักษาต่อเนื่อง โดยแพทย์และผู้เกี่ยวข้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเด็กให้เข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. เทศบาลนครขอนแก่นมีบุคลากรครูที่สามารถคัดกรองเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาการเรียน และปัญหาสุขภาพจิตร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับโรงพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพและครูมีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลเด็ก สามารถคัดกรองและนำเด็กเข้าสู่ระบบการดูแลรักษาและปรับพฤติกรรมเด็กได้

3. เทศบาลนครขอนแก่น สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายด้านสาธารณสุข โดยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมในโครงการ คือ โรงพยาบาลขอนแก่น และสถาบันพัฒนาสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้คำปรึกษาโครงการ ซึ่งหลังจากคัดกรองนักเรียนแล้ว แพทย์ผู้เชี่ยวชาญสามารถลงพื้นที่ที่โรงเรียน และคัดกรองซ้ำเพื่อให้คำแนะนำครู ผู้ปกครอง ให้ความรู้ในการดูแลและปรับพฤติกรรม

อุปสรรคและความท้าทายของการขับเคลื่อนโครงการนวัตกรรม

ข้อท้าทายของรูปแบบนวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ โดยเทศบาลนครขอนแก่น เป็นนวัตกรรมที่นำระบบเทคโนโลยี/เครื่องมือใหม่มาผสมผสานการพัฒนา ซึ่งเดิมการคัดกรองนักเรียนผ่าน Application HERO ของกรมสุขภาพจิต ทราบโรคและอาการที่พบ ในเด็ก พบอุปสรรคและปัญหาในการดึงข้อมูลมาใช้ และเทศบาลนครขอนแก่นจัดทำโปรแกรมขึ้นใหม่ใช้การคัดกรองนักเรียนผ่าน Application Care ที่นอกจากจะทราบโรคและอาการที่เกิดกับเด็กแล้ว ยังสามารถทราบถึงการรักษาต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่อง และเกิดจากสาเหตุใด หรือถ้าหากยังไม่เข้าสู่ระบบการดูแลรักษาเกิดจากสาเหตุใด โดยเทศบาลนครขอนแก่นมุ่งดูแลเด็กทุกคนที่อยู่ในเขตเทศบาล โดยวางแผนขยายโรงเรียนจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลสู่โรงเรียนรัฐและเอกชนให้ครอบคลุมต่อไป

ความยั่งยืนของโครงการนวัตกรรม

นวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ โดยเทศบาลนครขอนแก่น มีการขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนได้ ดังนี้

1. เทศบาลนครขอนแก่น มีการบรรจุนวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ แผนพัฒนาท้องถิ่นทุกปี มีการจัดอบรมให้ความรู้ครูและคัดกรองผ่าน Application Care เพื่อดำเนินการให้ความดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องทุกปี ทำให้เด็กที่ได้รับการดูแลช่วยเหลือมีอาการและพฤติกรรมที่ดีขึ้น อยู่ร่วมกับคนรอบข้างและสังคมได้อย่างมีความสุข
2. เทศบาลนครขอนแก่น ได้มีการดำเนินโครงการเพื่อให้ความรู้ครูทุกคนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ในการดูแลเด็ก สังเกตพฤติกรรมเด็กก่อนดำเนินการคัดกรอง และการปรับพฤติกรรมเด็กอย่างต่อเนื่อง
3. เทศบาลนครขอนแก่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรสาธารณสุข ครู และพ่อแม่ผู้ปกครอง สำหรับนักเรียน ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาระบบการดูแลส่งต่อและส่งกลับเด็กและวัยรุ่น ที่มีปัญหาการเรียนระหว่างโรงเรียนกับโรงพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากลุ่มเครือข่ายครู และผู้ปกครองที่ยั่งยืน
4. เทศบาลนครขอนแก่น ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม คือการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพิ่มขึ้นและสามารถนำไปต่อยอด ขยายผลไปสู่หน่วยงานอื่นๆ ทำให้ประชาชนช่วยกันดูแลคนในชุมชนอย่างเอื้ออาทร
5. เทศบาลนครขอนแก่น ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ คือการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับโอกาสในโครงการ ให้เข้มแข็งขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นได้ พัฒนาทักษะ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ต่อยอดในการประกอบอาชีพระหว่างบุคคลกลุ่มเป้าหมายและองค์กรเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
6. เทศบาลนครขอนแก่น ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่และสร้างนิเวศที่ดีของครอบครัว

มุมมองและบทเรียนสำคัญเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เทศบาลนครขอนแก่น ได้มุ่งเน้นความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ ซึ่งบทบาทภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการกระจายอำนาจมาจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม โปร่งใสและดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

“เกิดจากแนวคิดและความพยายามที่จะสร้างในเรื่องความเสมอภาคทางเพศ เราครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านการศึกษา สังคม สาธารณสุข เศรษฐกิจ เมื่อเด็กได้รับการพัฒนาที่เท่าเทียมภายใต้โครงการระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนโดยครู-หมอ-พ่อแม่ จากเด็กซึ่งอาจจะมีพิเศษกว่าเด็กปกติจาก 600 กว่าคน หากไม่มีโครงการนี้รองรับ หรือหากเราไม่ทำอะไรเลย ในอนาคตอาจจะหลุดออกจากการศึกษา ก็มีทางเลือกไม่กี่ทาง สำหรับเด็กกลุ่มนี้ คืออาจเป็นคนดีหรือเป็นคนที่มีปัญหา เป็นภาระกับสังคม แต่เมื่อเราดำเนินการในส่วนนี้ได้ เด็กกลุ่มนี้จะกลายเป็นพลังบวกที่กลับมาช่วยเหลือสังคม ในวันข้างหน้า เมื่อเค้ามีขีดความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ ก็จะกลายเป็นคนที่มีคุณภาพต่อไป สังคมก็จะได้กำไร และได้พลังบวกจากคนกลุ่มนี้มาช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นต่อไป”

ดังนั้น มุมมองและบทเรียนของเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งมียุทธศาสตร์รองรับในเรื่องเหล่านี้ หัวใจของการพัฒนาคน เป็นการพัฒนาที่มองไปถึงฐานของเมือง คือ การพัฒนาคนก่อนเป็นอันดับแรกจากเด็กกลุ่มนี้ ในแต่ละปีได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อผ่านการปรับพฤติกรรมผ่านหลักสูตรที่เทศบาลดำเนินการ เด็กกลุ่มนี้ก็จะกลายเป็นเด็กที่มีคุณภาพและสามารถเป็นกำลังสำคัญของการขับเคลื่อนสังคมต่อไปได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เทศบาลนครขอนแก่น ได้มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นการดำเนินงานให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเอื้ออำนวยต่อการกิจที่มีต่อประชาชน และมองว่าการส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยและมีเครือข่ายการทำงานคือพลังสำคัญที่ทำให้ท้องถิ่นขับเคลื่อนงานไปได้ นอกเหนือจากระเบียบ งบประมาณที่ท้องถิ่นได้รับ การร่วมแบ่งปันทรัพยากรจากเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นกำลังคน องค์ความรู้ งบประมาณ จะเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

“...พลเมืองควรตื่นรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ที่ต้องได้รับการพัฒนาจากฐานราก จากผู้ที่เป็นเจ้าของเมือง สำเนียงรักท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของเครือข่าย ความไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน...”

ลำดับ	ชื่อ อปท.	อำเภอ	จังหวัด	ชื่อโครงการ	รายละเอียดสำคัญและความโดดเด่น
-------	-----------	-------	---------	-------------	-------------------------------

ประเภทโดดเด่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ : องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง)

1 เทศบาลนคร
ขอนแก่น

เมือง

ขอนแก่น

**ระบบการดูแล
เด็กที่มีปัญหา
การเรียนรู้
โดยครู - หมอ -
พ่อ - แม่**

- 1) พัฒนานวัตกรรมระบบการดูแลเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้โดยครู-หมอ-พ่อแม่ มีการดำเนินงานแบบใหม่ที่นำมาประยุกต์และนำไปใช้ต่อการพัฒนากลุ่มเป้าหมายหรือชุมชน
- 2) เกิด Application Care ที่พัฒนาโดยเทศบาลนครขอนแก่นที่สามารถใช้งานได้ตามสภาพปัญหาของพื้นที่และมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายเป็นนวัตกรรมที่นำระบบเทคโนโลยี/เครื่องมือใหม่มาผสมผสานการพัฒนาซึ่งเดิมการคัดกรองนักเรียนผ่าน Application HERO ของกรมสุขภาพจิต ที่ทำให้ทราบโรคและอาการที่พบในเด็ก ซึ่งพบอุปสรรคและปัญหาในการดึงข้อมูลมาใช้ เทศบาลนครขอนแก่น จึงจัดทำ Application Care ขึ้นใหม่ ที่นอกจากจะทราบโรค และอาการที่เกิดขึ้นกับเด็กแล้วยังสามารถทราบถึงข้อมูลอื่นๆ ได้แก่ ข้อมูลการติดตามการรักษา การรักษาต่อเนื่องหรือไม่ต่อเนื่องอย่างไร หรือถ้าหากยังไม่เข้าสู่ระบบการดูแลรักษา เกิดจากสาเหตุใด
- 3) มีการคัดกรองด้วย Application Care เป็นเครื่องมือขั้นต้นที่เป็นจุดเชื่อมโยงครู หมอ พ่อแม่สู่กระบวนการแก้ไขปัญหาให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ให้ได้รับโอกาสปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม สุขภาพ และพัฒนาตนเอง ด้วยการช่วยคัดกรองเด็กทุกคน ทุกระดับชั้นของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และทราบผลการคัดกรองทันที ซึ่งมีทีมแพทย์เข้าพบเด็กกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาที่โรงเรียน โดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องนำเด็กไปตรวจซ้ำที่โรงพยาบาล เมื่อแพทย์คัดกรองซ้ำที่โรงเรียนแล้วพบว่า เด็กอยู่ในกลุ่มเสี่ยง

ลำดับ	ชื่อ อปท.	อำเภอ	จังหวัด	ชื่อโครงการ	รายละเอียดสำคัญและความโดดเด่น
					หรือมีปัญหา สามารถนำเข้าสู่ระบบการดูแลรักษาทันที 4) เป็นผลให้ 1) ครูสามารถคัดกรองโรคทางจิตเวชเด็กและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับเด็กที่มีปัญหาการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง 2) หมอเข้าถึงกลุ่มเด็กที่ต้องได้รับการรักษาได้อย่างทั่วถึงทันทั่วถึง และรักษาได้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ 3) พ่อแม่ ลดภาระทั้งเวลาและทรัพย์สินในการให้บุตรหลานเข้าถึงบริการการรักษา และได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2	เทศบาลเมือง สุโขทัย-ลก	สุโขทัย-ลก	นราธิวาส	โครงการเยาวชน พันธุ์พัฒนา สู่ความเป็นเลิศ	1) ใช้กีฬาปันจักสีลัด เป็นเครื่องมือในการรวมกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มาทำกิจกรรมที่สนใจร่วมกันโดยมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ 2) มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการเป็นวิทยากรที่เผยแพร่ความรู้สู่ภายนอก และการแสดงโชว์ตามงานหรือเทศกาลสำคัญต่างๆ 3) มีการนำเยาวชนไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนกับชมรมปันจักสีลัดทั้งในและต่างประเทศ จนสามารถสร้างนักกีฬาปันจักสีลัดที่มีความสามารถ จนได้รับการยอมรับในระดับสากล 4) เกิดแกนนำที่ช่วยดึงเยาวชนกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกลจากปัญหายาเสพติด การสร้างความรู้สึกร่วมและสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างชุมชนและเยาวชนให้เยาวชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและชุมชน ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน สร้างสรรค์ความคิดเพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็ง 5) การเกิดศูนย์เยาวชน เทศบาลเมืองสุโขทัย-ลก ที่เป็นต้นแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงาน
---	---------------------------	------------	----------	---	--

รายงาน

สรุปบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่มีการบริหารจัดการที่ดี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ภายใต้โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับเงินรางวัลจูงใจ
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

